

FRA KIRKENES

«Middagsavisen»s og «Aftenposten»s opkok om undertegnede trængte egentlig intet svar. Enhver vil forstaa, at det hele er en systematisk personforfølgelse, hvis hensigt ligger ganske oppe i dagen. Som man har set har jeg skrevet endel om forholdene her ved a.s. Sydvaranger. Det gik enda an saalænge kun «Finmarken» kom med disse avsløringer; men at baade «Ny Tid», «Socialdemokraten» m.fl. kom til at indeholde artikler fra min haand var en uhyrlighet. Det er vel neppe et blad i hele landet som læses med slik opmerksomhet som «Ny Tid», og det vidste jo vore motstandere saa inderlig vel. Følgen herav vilde bli, at der vilde komme ting til de høiere myndigheters kundskap som ikke burde komme. Slik ræsonnertes der vistnok. Og de to høireblade her i Østfinmarken, «Vardøposten» i Vardø og «Finmarkens Amtstidende» i Vadsø, blev derfor nødt til at søke hjælp hos sine kollegaer sydpaa. Det kunde forresten ha været interessant at faa konstateret om ikke pengene her, som altid, har spillet en viss rolle. Jeg kan meget godt bli motbevist — ja jeg kan bli straffet for en saadan paastand; men den kan likegodt være sand. Det fremgaar tydelig av den ting, at disse løgnagtige, sjofle angrep paa mig cirkulerer landet rundt i borgerpressen, at der staar visse folk bak. Men det skal ikke lykkes a.s. Sydvarangers direktør, hr. Wiull, at slippe saa let unna. Han kan ikke derved bortdisputere fakta.

624 skadestilfælder melder riksforsikringsanstaltens protokoller for aar 1913. Det staar fast. Jeg har offentlig i aviserne paapekt et tilfælde, hvor vedkommende funktionær ved sin brutalitet har foraarsaket en mands død. Paatalemyndigheten henla saken. Men mine beskyldninger staar fast enda. Og man har intet gjort mig heller. Jeg har paapekt i avisen, at det var selskapets skyld, at en mand blev ihjelkjørt av en elektrisk krane. Det slaar jeg fast. Naar en arbeider i 20 aars-alderen maa gaa blind resten av livet er det paa grund av likegyldighet fra selskapets side. Manden kommandertes til at bore op et hul, hvori der har været dynamit. En anden døde paa sykehuset i Vadsø i vinter efter den medfart han fik ved et akkurat lignende tilfælde. Hovedvidnet mot en skytterbas fik, efter vidneavhørslen, strengt paalæg om ikke at vise sig utenom visse grænser ved gruben. Han blev flyttet fra sit arbeide ved selve gruberne og til verkstedet deroppe og maatte ikke komme nærmere grubepallerne end saa og saa. En anden, som negtet at skufle sten og dynamit om hinanden (dette gjælder dampskuffen) og senere opponerte paa et foreningsmøte om indførelse av en ny skiftordning, blev trakassert ut. Underbefalet hadde adgang til at være aktive medlemmer av fagforeningen, og derfor slike uhyrlig-

heter. Nu er, gudskelov, dette slut. (Rigtignok søker nok høieste «myndighet» dette omgjort; men det lykkes nok ikke.)

Slik kunde jeg holde paa i det uendelige.

Saa stjæles der timer og ører og kroner i arbeidernes lønninger. Helt op i 12—15 kr. lønningen tildels.

Ottetimersdagen er for lastearbeidernes vedkommende praktisert paa en ganske eiendommelig maate. 8 timers arbeide, 8 timers hvile og 8 timers arbeide igjen samme døgnet. Dette kalder man at gaa «8 om 8» og betyr 16 — seksten — timers arbeide i døgnet.

Naar det stedlige fabriktilsyn forlanger en og anden forbedring f. eks. for at beskytte arbeiderne en smule mot støvplagen — ja saa krangles der i det uendelige. Naar tilsynets formand bad direktøren sørge for endel klæsskap i briketverket, saa arbeiderne kunde faa henge fra sig klær — skifte av sig de ytre arbeidsklær og dermed forebygge at saa meget av smudset droges hjem til deres trange hybler, svarte hr. Wiull, at arbeiderne hadde ikke kultur nok til at bruke klæsskap.

Ingeniør Knudsen, som visstnok er næstkommanderende, utbrøt ved en anledning, idet han pekte utover arbeiderne: «Det er en interessant samling av lasaroner og ramp». Ingeniør Hofseth skrev i «Finmarkens Amtstidende» om folkemøtet i anledning min utkastelse, hvor der var samlet over 600 mand, at det var en hop pøbel og ramp og det har intet at si om Kaasmoli samlet fuld flere saler av denslags.

Slik er tankegangen paa høieste hold. I sit arbeiderhat gaar dette selskaps funktionærer de værste arbeideræterorganer i hovedstaden en høi gang.

Ang. boligforholdene her er de under al kritik. Saavel de private husjobbere som selskapet gir hensynet til arbeidernes sundhet, velvære og komfort en god dag. De elendige boliger i forbindelse med det helsenedbrytende arbeide er aarsak i at Sydvaranger, ifølge den offentlige statistik er et av de mest uheldigst stillede steder i hele landet med hensyn til brystsygdomme.

Selvfølgelig var jeg en «slabbedask» som vovet at skrive offentlig om disse ting.

Ang. dette om konflikten mellom mig og min husvert er det en svart løgn, at jeg blev utkastet fordi jeg skyldte leie. Verten begyndte sin forsvarstale netop med at nævne mine artikler i bladet «Finmarken» — særlig en betitlet: «Naar privatkapitalismen sætter blomster», hvor jeg særlig avsløret ham.

Jeg blev utkastet ved lensmandens hjælp. Samorganisationen tok saken op. Og verten tilbød forhandling. Det kom til forlik. Selvfølgelig tilkom jeg er-

statning for de lidte viderværdigheter og det fik jeg. Dermed skulde den sak være op og avgjort. Det er derfor sjofelt av «Finmarkens Amtstidende», som kjender til, at jeg er bundet av et forlik, at skrive slik som det gjør. En av a.s. Sydvarangers ingeniører, hr. Hofseth, har forresten skrevet endel av røverhistorierne i «Finmarkens Amtstidende».

Lovens haandhævere og ordenens opretholdere har som vanlig gaat kapitalisternes erinder. En arbeider var ved voldgiftsdom (avsagt i Kristiania sommeren 1913) tilkjendt omkring 350 kroner i erstatning av a.s. Sydvaranger. Dette har Wiull til dato negtet at utbetale av følgende aarsak: Den heromhandlede arbeider sammen med en kamerat der begge gik arbeidsløse og var ved at sulte ihjel, hadde samlet op endel skrammel, som altid ligger slængt omkring ved slike anlæg, f. eks. metaltraad og andet brom og solgt dette til en maskinagent paa stedet, alt for at faa nogle ører til brød. Ja det bør bemerkes, at det var a.s. Sydvaranger som hadde gjort vedkommende arbeidere brødløse ved at negte ialt 8 — otte — mand arbeide efter lockouten i 1911. (Det skal for evige tider faa staa som en skam og skjændsel for Norsk arbeidsmandsforbund, at disse otte tilslut overlotes alene i en kamp mot et kapitalistselskap og dettes djævelske driftschef.) — Hr. Wiull var kommet underveir med «tyveriet» og politikamret blev varslet. Vips — der fik de tobente politihunde noget at rende med. Og de sprang sig næsten halvdøde, især «mesteren», for at samle «beviser». Og i meddomsretten nedla «mester» paastand om 30 dagers fængsel og kr. 20 i saksomkostninger, retten svarte amen, bøiet knæ for pengemagten og skjøv sig ind under mugne lovparagrafer. Manden har utsonet sin straf; men hr. Wiull negter fremdeles at utbetale pengene. Politifuldmægtigen stak under stol, hvad der blev oplyst under politiforhørene, nemlig at Wiulls søn ogsaa har samlet messing og kobbertraad og solgt.

Respekten for retten og rettergangens mænd er der talt om. Jeg svarte engang «Vardøposten» og jeg gjentar det her, at det er rent latterlig at forlange, at man skal vise respekt for en mand som politifuldmægtig Tønseth paa Kirkenes, om hvem det er sagt i retten, at han har latt sig «smøre», til og med av mistænkte personer, at han har været «langere» behjælpelig med at faa unda (det var nævnt ca. 25 flasker) rusdrik osv. osv. — Det eneste som er gjort i anledning mine artikler i «Finmarken» desangaaende, er at politifuldmægtigen har forespurt om jeg var villig til at tilbakekalde mine beskyldninger mot ham. Han vilde slettes ikke ha mig straffet, og derfor skulde jeg faa anledning til at ordne saken slik. Selvfølgelig svarte jeg nei og henviste ham til at gaa rettens vei.

Men saa svart er hans samvittighet, at han ikke engang turde be domstolene om hjelp. Da kom «Vardøposten», som redigeres av sakfører Holm, ham til-

hjælp. Ingen dikkedarier, mente «Vardøposten». Til slike personer (Kaasmoli) sender man ikke parlamentærer. End om man møttes en kveld bak en væg med en kvasøks. Forøvrig har kapitalistbladene tryglet og bedt myndighetene om endelig at sette mig fast.

«Søster» Ellisif (Wessel) har arbeidet sig frem til riksadvokatens bord. «Broder» Kaasmoli maa komme dit ogsaa vsv.» Mandens mentale tilstand burde undersøkes. Paa den maate tror man, at alle disse skrækkelige tilstande skal kunne bortdisputeres. Saa enfoldige er man paa høieste hold, at man forlanger, at vi arbeidere skal vise ærbødighet og respekt for de institutioner og mænd, som til stadighet optræer som vore forfølgere og undertrykkere. Men vi bør være undertrykkerne, særlig retfærdighetens haandhævere, taknemlige for, at de ved sin brutalitet saa kraftig bidrar til at avskaffe autoritetstroen og idethele hjælper os med den sociale revolution.

Kirkenes, Sydvaranger 25. mars 1914.

Peder Kaasmoli.

E.S.

«Middagsavisen» og «Aftenposten» anfører som et bevis paa, at jeg er en slabbedask bl.a. ogsaa disse to ting: At jeg er fru Wessels høire haand og tro vaabendrager og det værste av alt er antagelig dette: Navnet (Kaasmoli) røber hans kvænske nationalitet. Angaaende dette med fru Wessel har jeg jo kun efter fattig evne gjort, hvad det var min simple pligt. Ang. navnet og nationaliteten vidner dette om en barnslig naivitet og en aandelig fattigdom hos disse blade som grænser til det utrolige.

Jeg skulde i tilfælde neimen ikke ha skammet mig over min «kvænske nationalitet». «Middagsavisen» og «Aftenposten» kan jo bare slaa op i Rygh: Norske gaardsnavne, Nordlands amt, saa vil man under Skjerstad herred finde gaardsnavnet Kaasmolien. Skal det være en forkleinelse for en mand at opta som sit navn sin fars, bedstefars, oldefars gaardsnavn? Jeg har dertil «lovlig» ret til det.

D.s.